

УДК 81'373.612.2:159.942:811.111=112.2=161.1=162.1
DOI <https://doi.org/10.32999/ksu2663-3426/2020-2-8>

ТІЛЕСНІ ПРОЯВИ ЕМОЦІЇ «РОЗПАЧ» У МОВНОМУ ВИМІРІ (НА МАТЕРІАЛІ АНГЛІЙСЬКОЇ, НІМЕЦЬКОЇ, РОСІЙСЬКОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ МОВ)

Петренко Євгенія Миколаївна,
асистент кафедри теорії та практики галузевого перекладу
Херсонський національний технічний університет,
аспірант

Інститут мовознавства імені О.О. Потебні Національної академії наук України
levgeniiaPetrenko1991@gmail.com
orcid.org/0000-0003-0254-1241

Статтю присвячено дослідженню мовної репрезентації тілесних проявів емоції «розпач», що ґрунтується на аналізі контекстної сполучуваності назв розпачу, який проводився на основі фактичного матеріалу, відібраного методом суцільної вибірки з національних лінгвістичних корпусів української, російської, англійської та німецької мов, як-от: «Український національний лінгвістичний корпус», «Национальный корпус русского языка», «British National Corpus», «Deutscher Wortschatz Project» відповідно. У статті представлено об'єктивацію тілесних проявів емоції «розпач» у чотирьох досліджуваних мовах. Актуальність теми зумовлена зростанням інтересу сучасної лінгвістичної науки до вивчення категорії емотивності, особливо способів і засобів репрезентації емоцій у текстах різних жанрів. Емоції досліджуються в різних аспектах, із залученням матеріалу однієї чи кількох мов, як споріднених, так і неспоріднених. У результаті проведеного дослідження встановлено, що мовна репрезентація зовнішніх проявів емоції «розпач» в українській, російській, англійській та німецькій мовах відбувається переважно за допомогою лексичних засобів у прямому значенні, які позначають очі або погляд, голос або звуки, а також вираз обличчя. Вербалізаторами внутрішніх проявів емоції «розпач» в українській, російській, англійській та німецькій мовах виступають метафоричні дескрипції, оскільки абстрактні поняття, як відомо, унаочнюються за допомогою метафор. Ця емоція переважно репрезентується як агресивна/ворожа сила або хвороба, що викликає певні дисфункції організму, фізіологічні реакції та дискомфорт у суб'єкта емоції. Це доводить, що емоція «розпач» належить до негативних / деструктивних емоцій. Локалізується вона переважно в серці, яке вважається вмістилищем емоцій та почуттів загалом. Однак, як показує аналізований фактичний матеріал, відібраний із зазначених національних лінгвістичних корпусів, можна знайти фіксації локалізації емоції «розпач» у горлі, грудях та душі у вказаних вище чотирьох досліджуваних мовах, де ця емоція також метафорично сприймається як агресивна сила, що заважає організму суб'єкта емоції нормально функціонувати. Проаналізований матеріал дозволяє віднести до зовнішніх реакцій на переживання емоції «розпач» також сльози та плач. Подальший аналіз показує, що ця емоція переживається болісно, тому суб'єкт емоції прагне припинити її дію якнайшвидше, що проілюстровано аналізованим фактичним матеріалом лінгвістичних корпусів української, російської, англійської та німецької мов.

Ключові слова: емоція, тілесні прояви, концептуалізація, експлікація, метафоричні засоби.

PHYSICAL MANIFESTATION OF THE “DESPAIR” EMOTION (IN ENGLISH, GERMAN, RUSSIAN AND UKRAINIAN)

Petrenko Yevheniia Mykolaivna,
Assistant at the Department of Theory and Practice of Branch Translation
Kherson National Technical University, Ukraine,
Postgraduate Student

O.O. Potebnia Institute of Linguistics of the National Academy of Sciences of Ukraine
levgeniiaPetrenko1991@gmail.com
orcid.org/0000-0003-0254-1241

This paper focuses on the research of linguistic representation of physical manifestation of “despair” emotion, based on the analysis of contextual compatibility of “despair” names, performed on the basis of factual material selected by continuous sampling method from the national linguistic corpora of Ukrainian, Russian, English and German, i.e. “Ukrainian National Linguistic Corpus”, “Russian National Corpus”, “British National Corpus”, “Deutscher Wortschatz Project”, respectively. The paper presents the objectification of physical manifestations of the “despair” emotion in the four indicated languages. The relevance of the topic is due to the growing interest of modern linguistics in the research of the category of emotionality, especially the ways and means of representing emotions in texts of various genres. Emotions are

studied in different aspects, involving the material of one or several languages, both related and unrelated. The research revealed that the linguistic representation of external manifestation of the “despair” emotion in Ukrainian, Russian, English and German occurs through the eyes or sight, voice or sounds, as well as facial expressions (mimics) with the use of literal lexical means, mainly. The explication of the inner manifestation of the “despair” emotion in Ukrainian, Russian, English and German occurs with the use of metaphorical descriptions, because the abstract concepts, as it is known, are visualized with the help of metaphors. This emotion is mainly represented as an aggressive /hostile force or illness that causes certain dysfunctions of the body, physiological reactions and discomfort to the subject of the emotion. This proves that the emotion of “despair” belongs to the negative (destructive) ones. It is localized mainly in the heart, which is considered as a container of emotions and feelings in general. However, it is possible to find fixations of the localization of the “despair” emotion in the throat, chest and soul in Ukrainian, Russian, English and German, where this emotion is also metaphorically perceived as an aggressive force that prevents the body to function normally. This is illustrated by the analyzed factual material selected from the national linguistic corpora. The analyzed material allows including also tears and crying in external reactions to the experience of the “despair” emotion. Further analysis shows that this emotion is experienced painfully, so the subject of emotion seeks to stop its action as soon as possible, as illustrated by the analyzed factual material of the linguistic corpora of Ukrainian, Russian, English and German.

Key words: emotion, physical manifestation, conceptualization, explication, metaphorical means.

1. Вступ

Дослідження емоцій належить нині до провідних напрямів світової лінгвістики. Ця проблема висвітлюється у працях таких лінгвістів, як: Л. Николаєнко, С. Шахтер, К. Изард, О. Лук та інші (Лук, 1982; Николаєнко, 2015; Изард, 1980). Емоції – міждисциплінарний об’єкт досліджень. У лінгвістиці, на відміну від психології, описуються не самі емоції та механізми їх виникнення, а способи їх експлікації мовними засобами. Емоції всебічно досліджуються на матеріалі як однієї, так і кількох мов, споріднених або неспоріднених.

Об’єктом дослідження виступає мовна експлікація тілесних проявів розпачу в англійській, німецькій, російській та українській мовах. **Предметом** дослідження є засоби експлікації тілесних проявів емоції «розпач» в англійській, німецькій, російській та українській мовах. **Мета** статті – дослідити відтворення тілесних проявів емоції «розпач» засобами англійської, німецької, російської й української мов. Досягнення поставленої мети передбачає реалізацію таких **завдань**: проаналізувати мовні засоби експлікації тілесних проявів емоції «розпач», описати спільні та відмінні риси у способах експлікації тілесних проявів емоції «розпач» у зазначених мовах, проаналізувати метафоричні моделі, за допомогою яких відбувається об’єктивація тілесних проявів емоції «розпач». Фактичний **матеріал дослідження** відібрано методом суцільної вибірки з національних лінгвістичних корпусів: “British National Corpus”, “Deutscher Wortschatz Project”, «Национальный корпус русского языка», «Український національний лінгвістичний корпус». Актуальність статті зумовлена підвищеною увагою наукової спільноти в міждисциплінарному контексті до всебічного дослідження емоцій.

2. Розділ 1

У галузі психології проблему фізіологічних реакцій, а саме збудження, під час виникнення та перебігу емоційного переживання актуалізував С. Шахтер. Згідно з його теорією, емоції виникають під дією двох незалежних чинників, які неодмінно повинні взаємодіяти один з одним, – фізіологічного збудження та когнітивної оцінки його джерела. Якщо один із цих чинників відсутній або не взаємодіє з іншим, то емоція не виникає (Schachter, 1964). Існує інший погляд – специфічні чи неспецифічні фізіологічні зміни часто супроводжують емоції, але не впливають на якість переживання і не є ключовими для виникнення емоції (Кравченко, 2013). За своєю природою емоція – переживання внутрішнє, а тому у своєму первинному вигляді вона доступна лише суб’єктові емоції. Однак внутрішня реакція може супроводжуватися і зовнішньою. Наприклад, зміни в міміці, жестикуляції або активності тіла. Такі явища, звісно, піддаються спостереженню. Учені довели також, що під час емоційного переживання відбуваються фізіологічні зміни внутрішніх органів – хімізму крові, частоти дихання та пульсу, тону артерій і артеріального тиску, діяльності потових залоз, травного апарату (Лук, 1982; Изгард, 1980). Тож, психологи погоджуються, що під час емоційних переживань виникають фізіологічні зміни різної інтенсивності, з позиції лінгвістики виходимо з того, що тілесні прояви є невід’ємною частиною будь-якої емоції, а тому вони об’єктивуються мовними засобами. Тілесні прояви емоційних переживань можуть описуватись за допомогою метафор або прямо, тобто за допомогою буквальних лексичних значень (Ніколаєнко, 2015).

Варто також звернутися до твердження дослідника класичних мов М. Покровського

про те, що психологічні процеси відображаються в мові переважно з погляду їхніх фізіологічних рис: 1) зовнішній симптом даної емоції (асоціація за суміжністю); 2) фізична причина, зумовлена фізіологічним чинником (також асоціація за суміжністю); 3) спостережене в людей чи тварин (асоціація за подібністю) (Покровський, 1959).

Фактичний матеріал досліджених корпусів доводить, що зовні емоція «розпач» маніфестується в очах / погляді, голосі / звуках, виразі обличчя / міміці та жестах, а також проявляється як плач. Крім того, емоція «розпач» проявляється і на рівні фізіології, спричиняє дисфункції організму або навіть медичні стани. Розглянемо це на прикладах, наведених нижче.

В очах / погляді. Пор.: укр.: *Вживатиму всіляких засобів, підлих і нікчемних, аби тільки побачити блиск розпачу в очах* мужчини; <...> а то якийсь непідробний **розпач в очах**, навіть у всій постаті, в опущених безсило руках; *Жінка дивиться на глядача з виразом відчаю в очах*: у неї нема притулку; **Стільки відчаю в очах** маленьких; *Вона навіть не помітила відчаю в очах* медсестри, коли та колола їй якусь гидоту (Український національний лінгвістичний корпус; далі – УК); англ.: *The old woman, despair in her eyes, broke down in tears* <...>; *His fingers were bloody and in his eyes there was such despair* <...>; *Tears sprang to her eyes – tears of despair and frustration; From the despair in the person's eyes the doctor saw that this remedy had already been tried to no avail; Her eyes closed briefly in despair; <...> looking at the camera with eyes full of despair and despond, social problem; We barely had time to exchange a glance – a glance which said despair* <...>; *She gives him one final look of desperation not to leave as he is wheeled out, <...>* (British National Corpus; далі – BNC); рос.: *Встретившись с её отчаянным взглядом, он нехотя отворил решётчатую калитку и выпустил её; Полными отчаяния глазами он смотрел то на отца, то на царя, не понимая, в чём его обвиняют; Она бросила отчаянный взгляд на сестру; Я подняла на него полные отчаяния глаза; <...> по простетивии какогo-то времени у человека в глазах появляется отчаяние; Ничего, только отчаяние во взгляде* (Национальный корпус русского языка; далі – РК); нім.: *Ich war bei einer nach El Ejido gesandten Delegation dabei und werde mich noch lange an die Verzweiflung in den Augen dieser Einwanderer erinnern; <...> stürzte ihr ein Strom von Thränen aus den*

verzweiflungsvollen Augen; Seiling sandte einen verzweiflungsvollen Blick über das bewegte Meer; Wie Matrosen in Seenot ließ sie den verzweifelten Blick über die Ödnis ihres Lebens schweifen und suchte ein weißes Segel in der Ferne <...>; *Aus Lords Augen spricht seine Verzweiflung; Liebe Frauen, wenn ihr wirkliche Verzweiflung in den Augen eurer Männer sehen wollt, fragt sie* <...> (Deutscher Wortschatz Project; далі – DWP).

Проаналізований матеріал дозволяє віднести до зовнішніх реакцій на переживання емоції «розпач», що проявляється в очах, також сльози та плач.

У голосі / звуках. Пор.: укр.: *Голос мій налився розпачем; <...> потім схилив на руки голову і повним одчаю й розпачу голосом не промовив, а простогнав* <...>; <...> **дзвенів розпачем** голос воїна <...>; *У країні залунали гнівні, сповнені відчаю голоси* молоді; *Нарешті сказав глухим, повним відчаю голосом* <...>; *І здавалось, що вона кричала без слів тим криком відчаю, <...>; Потім у нічній тиші виразно почувся протяжливий стогін відчаю; Чула стогони розпачу, безсилля, передсмертний плач; Я підійшов до нього, і зойк розпачу й горя вирвався з моїх грудей* (УК); англ.: *Evelyn's voice was so filled with despair that Kate felt rage again; She gave an inner groan of despair; A strange, thin voice, full of despair, came from the fireplace; "Say what you like", exclaimed Sonya, in a despairing voice* <...>; *As she opened the refrigerator door, her voice sounded despaired; For no one shall ever hear your cries, when your despairing voice <...> dies!* (BNC); рос.: *Как вдруг отчаянный крик вырвал всадника из полудремотного состояния; С криком отчаяния фея бросилась со скалы в бурное море; Нестерпимый вопль отчаяния и ярости вознёсся к небесам; Возносят они горе до высоты бога своего и поклоняются ему, не желая <...> слышать иного, кроме стонов отчаяния; Ее полный отчаяния голос как будто доносился откуда-то издалека; Лишь один звук донесся до нее: голос, полный отчаяния, шептал* <...> (PK); нім.: *Aber kurz darauf stieß er einen verzweiflungsvollen Schrei aus, stürzte zu den Verlassenen* <...>; *Plötzlich stieß er einen verzweiflungsvollen Schrei aus; Bald richtete er sich wieder auf und sprach mit verzweiflungsvoller Stimme* <...>; *Ich erkenne keine Traurigkeit oder Verzweiflung in Ihrer Stimme; Die Seufzer der Verzweiflung wechseln sich ab mit dem flehentlichem Herbeirufen der Mächte des Himmels; Das Morden dauert*

mehrere Tage, dann aber verhalen die Seufzer der Verzweiflung (DWP).

У виразі обличчя. Пор.: укр.: *А на його блідому, у сльозах і розпачі обличчі* забачилася мені історія цілого двадцятого століття; *І от прокинулася із зміненням від жаху, сповненим розпачу обличчям*; <...> *тут зібралися всі покидьки Природи, всі муки й страждання відбивалися на цих залитих слізьми і перекошених від розпачу обличчях*; *Сповнене відчаю обличчя Марти, тривожне і в той самий час щасливе Кларине обличчя*, <...>; *Я сидів у «швидкій», чекаючи, поки лікарі, санітари і ременесники повернуться з пекла нагорі, розглядав спотворені страхом і відчаєм обличчя людей* (УК); англ.: *Despair passed over Clare's face*; <...> *you lay carefully put in your carefully-tended cot rising to a red-faced wet despair clinging to the bars*; *Her face was so despairing that it almost broke his heart*; *I caught a last glimpse of her despairing face as the crowd swept me away from her* (BNC); рос.: *Выражение отчаяния и ужаса исказило его черты*; *Яков Потапович делался все бледнее и бледнее: выражение отчаяния появилось на его лице*; <...> *и она тотчас скрылась, ломая руки, с выражением отчаяния на лице*; <...> *со странным для него выражением холодного отчаяния на лице она расталась с ним*; *Внутри всё сжималось, руки дрожали, лицо исказила гримаса отчаяния*; *Лицо несчастного исказило отчаяние* (PK); нім.: *Familie arbeitete, erzählte sie eigentlich eine verzweifelte Geschichte* <...>; *Sehen Sie selbst, jetzt erhebt er sich an seinen Krücken, sehen Sie dieses abgezehrte, verzweiflungsvolle Gesicht, dieses starre erloschene Auge* <...>; *Ich kann mir recht lebhaft das verzweiflungsvolle Gesicht eines Reisebeschreibers versinnlichen, wenn er in seiner Relation auf einen jener welt* <...>; *Zum letztenmal verwandelte sich in ihrem Gesicht die Verzweiflung in einen Ausdruck von Geduld*; *Und diese Verzweiflung im Gesicht, wenn er den Kratzer einfach nicht finden kann* <...> (DWP).

Вмістилищем емоцій виступає лексема «серце», і розпач не є винятком, пор.: укр.: *Холодний розпач стискає серце*; *Рука повільно гойдає колыску і мертвий розпач стискає їй серце до фізичного болю*; *Воно згодом заповзе в душу холодком, наповнить розпачем серце*; <...> *та вся похабицина забивала памороки, наповнювала серце розпачем, безнадією, апатією відчаю, огидою до всього*; *Я не смів пускати до свого серця відчаю* (УК); англ.: <...> *along the banks of the Dee with all the right*

words on her lips <...> and despair in her heart; *Tears from the depth of some divine despair rise in the heart, and gather to the eyes*; *All that's left in my heart is misery and despair <...>*; *A prayer to recite when anger and despair take over your heart* (BNC); рос.: *Бесконечное отчаяние наполняло сердце царицы*; *В раскалённом отчаяньем сердце, знаете ли, всегда происходят пожары <...>*; *Где взять силы, чтобы пережить эту боль в груди, отчаяние сердца?*; *И вы будете чувствовать себя отомщенным, если этому человеку, который вверг ваш мозг в безумие, а сердце в отчаяние <...>*; *Но так улыбайтесь, когда твое сердце в отчаянии*, настоящее мужество (PK); нім.: *Die Verzweiflung die das Herz verdunkeln lässt*; *Ich hatte ein Herz aus Fensterglas, und aus Verzweiflung es zerbarst*; *Als er die beiden zusammen sah, umklammerte Verzweiflung sein Herz mit eiserner Faust* (DWP).

3. Розділ 2

Оскільки назви емоцій належать до абстрактного класу лексики, вони осмислюються метафорично. Емоція «розпач» концептуалізується як агресивна, руйнівна сила або хвороба, що вражає організм людини. Фактичний матеріал дозволяє простежити подібні метафоричні моделі в названих порівнюваних мовах. Пор. укр.: *Гатив і горлав доти, поки не порозбивав кулаки до крові, а горло не здавили спазми розпачу*; <...> *побоюючись, що Збишка несподівано схопить такий самий напад розпачу, як учора*; *Розпач охоплював їх час від часу, як убивча хвороба*; *Богдан зміг подолати розпач і зневіру в собі й інших і знову став тим самим Гатилом* <...>; *Їх називають «мавками урбанізованих нетрів», а їхню творчість – «ковтком свіжого повітря», «ліками від розпачу»*, <...> (УК); англ.: *If not impossible, to recover from the despair <...> as a balm for my despair*, *I arranged with Barry's help an interview with David Ricalde*; *Her True Story was written with their full co-operation and the result was a stunning picture of a royal marriage poisoned by despair and loneliness*; *She was almost choking with despair, seeing that none of this was making a whisker of difference*; *A miasma of despair rose from the cluster of black Workshops and Fenella felt it billow out and engulf them in its sick, cold desolation*; *A merciful wave was closing over it, healing her despair* (BNC); рос.: <...> *единственное лекарство от отчаяния, одиночества и безнадежности – это любовь*; *Я не умею лечить отчаяние, доктор Брейер*; *В приступе отчаяния я обхватил голову*

руками; <...> чьё горло перехватывают спазмы отчаяния или вдруг раздирает внезапная радость; Мы заболеваем отчаянием как смертельной болезнью; Отчаяние сжало грудь, но было уже слишком поздно; Однажды, когда доктор, гуляя за городом, старался развеять отчаяние обманутой великой страсти (PK).; нім.: *Ganz davon verschieden ist das Krankheitsbild der Verzweiflung; Verzweiflung sei eine Krankheit im Geist; Arbeit ist das beste Mittel gegen Verzweiflung; Verzweiflung, die man mit der Mündung der Pistole heilt, sondern jene kalte, ohnmächtige* (DWP). До того ж фактичний матеріал доводить, що ця емоція – негативна, адже суб'єкт емоції не хоче продовжити переживання розпачу, а навпаки, прагне позбавитися від нього.

Аналіз сполучуваності назв емоції «розпач» із дієсловами дозволяє дійти висновку, що ця емоція концептуалізується як ворожа сила, що завдає тілесної шкоди, пор.: укр.: *Розпач душить Білоконя й ненависть така, аж хата стугонить і сини; Холодний розпач стискає серце; Розпач, відчай розривали їй груди, хвилинами з'являвся такий жах, що <...>* (УК).; англ.: *Tears of shame and despair choked her utterance; Her descent into ever deeper despair strangled all hope and crushed her heart; If they are already suffering from despair, the effect lasts an extra turns* (BNC); рос.: *Нас душит отчаяние!; Отчаяние разрывает грудную клетку; Отчаяние сжимает сердце железными тисками; Когда отчаяние в душе все выжигает огнем, а слез, чтоб его потушить, больше нет* (PK); нім.: *Aus Trauer und Verzweiflung zerreißt er sein Lebenswerk in kleine Fetzen; Verzweiflung zerreißt mir das Herz, <...>; Angst und Verzweiflung schnürten ihr die Kehle ab; Angst und Verzweiflung schnürten mich ab wie eine Zwangsjacke* (DWP).

4. Висновки

Проведений аналіз сполучуваності назв розпачу на основі фактичного матеріалу, відібраного методом суцільної вибірки з національних лінгвістичних корпусів, дозволив представити експлікацію тілесних проявів і реакцій організму суб'єкта емоції на переживання розпачу в українській, російській, англійській та німецькій мовах. Зовні ця емоція проявляється в очах / погляді, голосі / звуках, а також у виразі обличчя (міміка). У мовному вимірі відображається переважно за допомогою буквальних лексичних засобів. Щодо внутрішніх проявів емоції «розпач», що зосереджується в серці, то вони описуються за

допомогою метафор як агресивна/ворожа сила або хвороба, що спричиняє дисфункції організму суб'єкта емоції. Аналіз фактичного матеріалу доводить, що, окрім серця, емоція «розпач» локалізується також у грудях, горлі та душі. Ця емоція неприємна та болісна для суб'єкта, тому останній прагне якнайшвидше припинити переживання, про що свідчить контекстуальна сполучуваність назв емоції «розпач» із дієсловами.

ЛІТЕРАТУРА:

1. British National Corpus : web-site. URL: <https://www.english-corpora.org/bnc/> (дата звернення: 25.07.2020).
2. Deutscher Wortschatz Project : вебсайт. URL: https://corpus.uni-leipzig.de/de/res?corpusId=deu_newscrawl-public_2018&word=Verzweiflung (дата звернення: 30.07.2020).
3. Schachter S. The interaction of cognitive and physiological determinants of emotional state. *Advances in experimental social psychology* / L. Berkowitz (ed.). New York : Academic Press, 1964. Vol. 1. P. 49–80.
4. Изард К. Эмоции человека. Пер. с англ. Москва : Изд-во Моск. ун-та, 1980. 439 с.
5. Кравченко Ю. Ощущение телесных изменений при актуализации эмоциональной реакции. Вестник Российского государственного гуманитарного университета. Серия «Психологические науки». 2013. № 18. С. 45–66.
6. Лук А. Эмоции и личность. Москва : Знание, 1982. 175 с.
7. Национальный корпус русского языка : веб-сайт. URL: <http://www.ruscorpora.ru/new/> (дата звернення: 29.07.2020).
8. Ніколаєнко Л. Об'єктивація тілесних проявів жалості у польській, українській та російській мовах. *Наукові записки Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя. Серія «Філологічні науки»*. 2015. Кн. 3. С. 154–158.
9. Покровский М. Избранные работы по языкознанию. Москва : Изд-во АН СССР, 1959. 382 с.
10. Український національний лінгвістичний корпус : веб-сайт. URL: http://lcorp.ulif.org.ua/virt_uncl/ (дата звернення: 24.07.2020).

REFERENCES:

1. *British National Corpus*: web-site. Reach via URL: <https://www.english-corpora.org/bnc/>.
2. *Deutscher Wortschatz Project*: web-site. Reach via URL: https://corpus.uni-leipzig.de/de/res?corpusId=deu_newscrawl-public_2018&word=Verzweiflung.
3. Schachter S. (1964) The interaction of cognitive and physiological determinants of emotional state. *Advances in experimental social psychology*. N. Y. : Academic Press, vol. 1. pp. 49–80.
4. Izard C. (1980) *Emotsii cheloveka* [Human emotions]. Moscow. 439 p.
5. Kravchenko Iu. E. (2013) *Oshchushchenie telesnykh izmeneniy pri aktualizatsii emotsionalnykh reaktsiy* [Feeling of bodily changes during the actualization of the emotional reaction]. *Vestnik RGGU. Psychological science*. № 18. Pp. 45–66.

6. Luk A.N. (1982) *Emotsii i lichnost* [Emotions and personality]. Moscow: Znanie, 175 p.
7. Russian National Corpus: web-site. Reach via URL: <http://www.ruscorpus.ru/new/>.
8. Nikolaenko L.I. (2015) *Obyektyvatsiia tilesnyh proyaviv zhalostu u polskiy, ukrainskiy ta rosiyskiy movah* [Objectification of bodily manifestations of pity in Polish, Ukrainian and Russian] Naukovi zapysky [Nizhynskogo derzhavnogo universytetu im. Mykoly Gogolia]. *Psychological science*. vol. 3. pp. 154–158.
9. Pokrovskiy M.M. (1959) *Izbrannye raboty po yazykoznaniyu* [Selected texts in linguistics]. Moscow: Izd-vo AN SSSR, 382 p.
10. Ukrainian National Linguistic Corpus: web-site. Reach via URL: http://lcorp.ulif.org.ua/virt_uncl/.

*Стаття надійшла до редакції 09.09.2020.
The article was received September 9, 2020.*